

Sygn. akt III USK 245/21

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W.

o emeryturę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 26 sierpnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 13 listopada 2019 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...], wyrokiem z 13 listopada 2019 r., zmienił zaskarżony przez organ rentowy wyrok Sądu Okręgowego w W. z 17 maja 2019 r. i oddalił odwołanie Z. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w W. z 24 maja 2017 r., mocą której odmówiono ubezpieczonemu prawa do emerytury.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, odwołujący się nie udowodnił wymaganej liczby okresów składkowych i nieskładkowych (25 lat), bowiem do sumy tych lat pracy nie można uwzględnić okresu zatrudnienia w rolniczej spółdzielni produkcyjnej. W ocenie Sądu drugiej instancji, analiza postępowania ubezpieczonego wskazuje, że okresy pracy w RSP zostały wykazane dopiero przy ponownym ubieganiu się o emeryturę. Po wtóre, w okresie domniemanej pracy w RSP Słopanów (od 1 lipca do 31 sierpnia 1971 r., od 1 lipca do 31 sierpnia 1972 r. i od 1 lipca 1973 r. do 30 czerwca 1974 r.) ubezpieczony miał 14 lat, a więc nie mógł

być zatrudniony na warunkach przez siebie opisywanych (zob. ustawę z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy, Dz.U. Nr 45, poz. 226 ze zm.).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożył pełnomocnik odwołującego się. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona wobec rażącego naruszenia art. 184 ustawy emerytalnej oraz art. 156 § 1 - Prawa spółdzielczego. Nadto w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do tego, czy faktycznie świadczona praca w rolniczej spółdzielni produkcyjnej od 14 roku życia, w charakterze domownika, może być zaliczona do okresu uprawniającego do świadczenia emerytalnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do rozpoznania.

Po pierwsze, istotne zagadnienie prawne to problem jeszcze nierozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy, który z racji sporu interpretacyjnego wymaga interwencji orzeczniczej. Chodzi więc o zagadnienie dotyczące wykładni przepisów prawa, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Jednocześnie skarżący powinien sformułować problem prawny, określić przepisy prawa i wskazać argumenty, które prowadzą do rozbieżnych ocen i przeprowadzić stosowny wywód prawny, zbieżny do pytania prawnego, o którym mowa w art. 390 k.p.c., tak by uchwycić istotę i wagę formułowanego problemu. Dopiero łączne spełnienie powyższych warunków otwiera drogę do stwierdzenia, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571; z dnia 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13, LEX nr 1375467; z dnia 26 stycznia 2012 r., I PK 124/11, LEX nr 1215465; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 293/11, LEX nr 1214577; z dnia 24 lutego 2005 r., III PK 6/05, LEX nr 513003). Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia wskazuje, że skarżący nie wykazał

istotnych komponentów w kierunku występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Opisanie stanu faktycznego wraz z odmienną perspektywą oceny zgromadzonych dowodów nie składa się na podstawę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Pojęcie domownika występuje nie tylko w Prawie Spółdzielczym, lecz także w innych przepisach (zob. art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 266). Według tej ostatniej ustawy przyjmuje się, że chodzi o osobę, która ukończyła 16 lat. Ten minimalny próg był także wymagany przez ustawę z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133). Warto także zauważyć, że zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej zaliczeniu do emerytury podlegają okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. W ten sposób tworzy się pewien obraz pozwalający na opcję uwzględnienia pracy w rolnictwie. Jeżeli zdaniem skarżącego, istnieją aksjologiczne argumenty by przełamać ten model (próg 16 lat), to winny one być szczegółowo wyjaśnione w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Tymczasem zamiast wyводу prawnego skarżący przyjął za wzór odwołanie się do zasad doświadczenia życiowego odnośnie do pracy dzieci w rolnictwie poniżej 16. roku życia. Rzecz w tym, że nie chodzi tu o pracę, lecz o moment, od którego dana praca może być uwzględniona w sumie ogólnej liczby lat pracy (por. spośród wielu: wyroki Sądu Najwyższego: z 9 lipca 2013 r., III UK 103/12, LEX nr 1555686; z dnia 6 czerwca 2018 r., I UK 154/17, OSNP 2019 nr 6, poz. 74). O ile dana kwestia nie była szczegółowo analizowana przez Sąd drugiej instancji, o tyle ostateczny pogląd (o braku 25 lat pracy) jest słuszny.

Po wtóre, skarga kasacyjna nie jest także oczywiście uzasadniona, bowiem nie są widoczne *prima facie* mankamenty interpretacyjne w obrębie art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej i art. 156 § 1 Prawa Spółdzielczego. W myśl art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. chodzi o kwalifikowane naruszenie prawa (tu materialnego). Tymczasem odmowa przyznania świadczenia emerytalnego (art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej) była następstwem ustalenia takiego stanu faktycznego (przez Sąd Apelacyjny), który nie pozwalał na przyjęcie wymaganej prawem liczby lat okresów składkowych i nieskładkowych. Zatem potencjalny błąd mógł powstać w momencie ustalania

podstawy faktycznej orzeczenia, a w tym obszarze skarga milczy. W odniesieniu do definicji domownika również nie sposób przyjąć, że doszło do kwalifikowanego uchybienia, skoro prawidłowo ustalony wiek odwołującego się nie otwierał drogi do uwzględnienia innych lat pracy. Nie wskazuje na to także moment ukończenia 16. roku życia (1973 r.), bowiem także wówczas odwołujący się nie uzyska minimalnego progu stażowego.

Summa summarum, skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania skargi kasacyjnej w oparciu o art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Dlatego też Sąd Najwyższy orzekł z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c.